

PERSSCHOUW

ISRAËL GROEIT FABELACHTIG SNEL.

Te Kampen (Theol. Hogeschool, Oudestraat 6) bestaat een studentendispuut onder de naam Exodus. Voor dat dispuut heeft, naar we lezen in de afdeling Kampen van de Prov. Overijsselse en Zwolse Crt., gesproken de gezant van Israël, dr. Lewin. Hij sprak over „Israël to day“. Het verslag van zijn toespraak ontleen ik hier aan gemeld orgaan:

Al spoedig stuurde spreker aan op het Zionisme. Wat is eigenlijk het Zionisme? Ja, dat is moeilijk precies weer te geven. Het Zionisme is een idee zonder vast omlijnde inhoud. De Joods-Messiaanse idee had wortel geschoten in de harten van de Joodse groepen in Europa. Het was niet direct de bedoeling van de emigranten één volk te vormen, maar toen er eenmaal „beweging“ begon te komen, toen men begon te „lopen“, ten gevolge van de idee van het Zionisme moest dit georganiseerd worden.

Nu dringt zich de vraag naar voren: Wat is het Joodse volk, en wat is het specifieke karakter van dat volk; wat is het ras? Is er wel sprake van een ras? Direct wordt zo duidelijk dat men bepaalde grenzen moet gaan trekken om toch enige orde en eenheid in de mensen-massa te brengen. Als norm ging men toen stellen het Jood-zijn in religieus opzicht. Wie Jood is en wie niet, bepaalt derhalve voor de Staat Israël de religie. Als er iemand ook Jood van geboorte, maar niet meer aanhanger van de Joodse godsdienst is, dan wordt hij niet meer tot het oude volk gerekend. Van een Joods ras was eigenlijk geen sprake meer.

Met de volken waaronder ze woonden leefden ze als hunner een samen; toch is door de eeuwen heen dit volk nooit opgegaan in de andere volkeren. Wat hield hen eigenlijk samen? Dat is ondefinieerbaar. Het Jood-zijn zelf was reeds een idee die duizenden op de been bracht. Men kan moeilijk spreken van een algemene grond of drijfveer voor de emigranten naar Palestina. Het was meer het saamhorigheidsgevoel dat hen bewoog zich aan te sluiten bij het eigen volk in zijn trek naar het Heilige Land. Toen de Engelsen Kenya aanboden als grondgebied waar zich de Joden konden vestigen en de meest ontwikkelden en flinken onder hen dit aangrepen, hebben ze nooit voldoende aanhang kunnen krijgen; men wilde naar Palestina, hoewel velen de geschiedenis uit de Bijbel vergeten waren.

„De mens is gelukkig wanneer hij een idee heeft die hij verwezenlijken kan“, aldus dr. Lewin. Zodra men echter een reële, controleerbare, zichtbare Staat had, ging het enthousiasme enigszins tanen. De vragen en problemen komen, de moeilijkheden stapelen zich op. Wat is het specifieke geestelijke karakter van de nieuwe Staat? Dit is ook vandaag nog een van de brandende vraagstukken van de dag. Toen na 1948 zeven duizend Joden opgenomen werden vooral uit de Arabische landen soms van honderden kilometers ver, en vaak nog erg onontwikkeld, stond men voor de enorme taak die mensen op te voeden en op gelijk niveau te brengen met de anderen. Ondanks alle moeilijkheden is het volk één gebleven. Het Zionistische dogma: De mens bestaat ook door zijn natie, d.w.z. de mens kan zich slechts volwaardig mens voelen in zijn eigen Staat, heeft ook heden nog niet aan kracht ingeboet.

Twee grondgedachten.

Nemen we het gecompliceerde en uitgebreide geheel van verrichtingen, religies, nationaliteiten, culturen enz.

enz, dat zich momenteel in Palestina verenigt onder de Staat Israël in ogenschouw, dan kunnen we daaruit twee grote ideeën naar voren halen.

De eerste is de Religie. Er is een kleine minderheid die wil dat werkelijk de wet van de Bijbel de wet van Israël wordt. De Staat Israël heeft nog geen wet, men leeft in gemeenschapsregio's die Kibbutzim genoemd worden, en komt langzamerhand door de praktijk tot vaststelling van bepaalde gewoonten die dan rechts-geldigheid verkrijgen. Zo groeit langzaam ook uit de praktijk als vanzelf de grondwet. Deze idee vindt sterke religieuze tegenkanting en wordt bestreden door een groot aantal fanatici. Men wil de Staat opbouwen naar de wetten van de Bijbel.

De tweede is de socialistische idee, echter niet in de zin en betekenis zoals die is ontstaan in Europa, maar zoals ze was bij het Oer-Christendom. Alle luxe wordt geweerd en alleen dat wat nodig is wordt aangeschaft. Dit bestaat niet alleen in theorie maar wordt in de praktijk daadwerkelijk doorgevoerd. Men leeft in kleine gemeenschappen die alles centraal en gemeenschappelijk doen. De eenvoud behoort tot een van de principes van deze samenleving. Alle inkomsten gaan centraal en de leiding wordt overal voor. Voor men echter in zo'n Kibbutz kan worden opgenomen, moet men een proeftijd doormaken van ongeveer een jaar; is men eenmaal geïnstalleerd dan is en blijft men lid van de Kibbutz. Men gaat uit van de idee van de Collectiviteit in vrijwilligheid. De Staat heeft in de Kibbutz totaal geen invloed of zeggenschap. Ze is volkomen zelfstandig.

Een merkwaardige situatie vinden we bij het bankwezen, waar de portier vaak meer verdient dan de directeur, eenvoudig omdat in het algemeen de portiers meer kinderen hebben dan de bankdirecteuren. Religie en socialisme bestrijden elkaar in Israël niet: ieder heeft haar eigen Kibbutzim.

Israël tussen Oost en West.

Overstappend op de buitenlandse politiek sprak dr. Lewin over de moeilijkheden die Israël ondervindt in de strijd tussen Oost en West. Natuurlijkwerwijze behoort Israël tot Azië, maar zolang de Arabieren niet willen samenwerken past Israël alleen maar in het raam van de O.N.O.

Vraagt men de jeugd van Israël wat ze zouden doen, wanneer ze zouden worden aangevallen door Amerika, Rusland en Arabië gezamenlijk, dan luidt het antwoord: Israël verdedigen tot de laatste man. Ook op handelsgebied staat Israël nog praktisch alleen, al zijn er wel goede betrekkingen met Turkije en staat India theoretisch sympathiek tegenover ons. Israël was niets, alles moest van de grond af worden opgebouwd. Kapitaal was er niet, industrieën bestonden nog niet, het land moest nog ontgonnen worden, de veestapel moest nog opgebouwd worden. Ten behoeve van de veiligheid moest men een groot staand leger op de been houden, waarvoor alle wapens moesten worden geïmporteerd. Ondanks alle moeilijkheden groeit Israël fabelachtig snel uit op alle gebieden. Wanneer men na twee jaar terug komt in Palestina, herkent men het land niet meer. Als paddestoelen uit de grond verrijzen de dorpen op Israëls grondgebied. Thans beschikt Israël reeds over een eigen vloot en een eigen burger-luchtvaart. Drie jaar lang heeft men geen cent uitgegeven voor levensmiddelen, hoewel er honger geleden werd. Ondanks alle moeilijkheden slaagt het oude volk erin zich een nieuwe toekomst te verzekeren.

Toen een Amerikaans journalist eens zei: Jullie kunnen geen propaganda maken, antwoordde Israël daarop: Wij zijn enthousiast.

is tegemoet gekomen valt de beslissing.⁹⁾

Nu willen wij aan iedere eerlijke beoordelaar van dit gebeurde vragen:

Is er zo iets van wat Lindeboom jarenlang had gepredikt door deze synode veroordeeld?

Bestaat het, dat met name Lindeboom's hoofdstelling inzake de verzegeling der sacramenten door de Synode zou zijn afgewezen?

Zou dat geschied zijn na een discussie van een paar uur, waarin die stelling zelfs niet ter sprake kwam?

Zou dat gebeurd kunnen zijn één week nadat Lindeboom plechtig aan de synode bezwoer, dat hij om Gods wil bezwaar moest maken tegen Kuypers c.s.?

Indien dit zou gebeurd zijn door de Korte Verklaring van „1905“, indien enkele figuren dit zouden hebben bedoeld, indien zij lieten de korte verklaring zo zouden hebben geformuleerd, dat deze veroordeling feitelijk toch wel zou zijn geschied, zou dat zo'n verachtelijke kerkpolitieke manipulatie zijn geweest, dat ze de bedrivers als immorele individuen zou diskwalificeren.

Maar, als men dit zou hebben gewild en feitelijk gedaan, zou Lindeboom dan gewogen hebben?

Is Lindeboom een man geweest van zulk een kaliber, dat, als hij veroordeeld was geworden en als hij die veroordeling had moeten incasseren, hij die zou geaccepteerd hebben met de pose van: „als dat en dat veranderd wordt ben ik gecontenteerd“? Is Lindeboom een exemplaar van dat dubieuze mensengenus, dat de kunst verstaat van het faire bonne mine à mauvais jeu?

We weigeren op grond van de duidelijke feiten, op grond van het respect voor de synode, er ook maar één moment aan te geloven, dat Lindeboom ook maar in één opzicht — en dus zeker niet in zijn hoofdstelling — door de synode van 1905 zou zijn aangetast, laat staan veroordeeld.

En we concluderen, dat de stelling, dat de sacramenten NIET iets verzegelen dat in de sacramentsgebruikers aanwezig is, of verondersteld wordt in hen aanwezig te zijn, maar de aan alle bondelingen gegeven belofte, volledig

⁹⁾ Acta, art. 157. De discussie over deze zaak moet wel zeer kort zijn geweest, want op dezelfde dag wordt n.b. ook de zaak van het bekende gravamen tegen Art. 36 aan de orde gesteld en „na een uitvoerige en ernstige bespreking“ afgehandeld!

Het verslag is interessant en leerzaam. Het is een bijdrage, wederom, tot ontzuivering van degenen, die aan de formatie van de staat Israël allerlei chilas-tische dromen hebben verbonden. Men zende mij over dit zinnetje geen ingezonden stukken, want, al heb ik er bij voorbaat respect voor, mijn mening kan men toch niet veranderen en ik heb geen tijd er breed op in te gaan. Ik geloof alleen maar, mijn lezers een dienst te doen met de overneming van het verslag.

Volgens verslag heeft de spreker onthuld, dat de naam Exodus ontleend was aan het schip, waaraan in 1947 „zoveel wederwaardigheden was (waren) ten deel gevallen“. Ik wist dat niet, want het dispuut was mij onbekend.

K. S.

FLAKKEE EN ELDERS; GODSDIENST-ONDERWIJZER OF WIKI; PREEK OF BIOSCOOP.

In het orgaan „De Hervormde Kerk“ blijkt volgens „De Waarheidsvriend“ van 13 Dec. j.l. volgende uitslating van ds Landsman gestaan te hebben (over „de houding der gereformeerde gemeenten in de — herv. — kerk tegenover het jeugdwerk“):

„Het was daarom ook niet toevallig, dat onlangs juist in een dezer gemeenten van overheidswegen alle leidinggevend instanties, de predikanten en onderwijzers inclus, werden opgeroepen tot samenspreking, waarin hen onder ogen werd gebracht dat het totaal ontbreken van jeugdzorg en verantwoorde ontspanning een ontstellende groei van de jeugdmisdadigheid, vooral op zedelijk gebied, ten gevolge had gehad.

Het schijnt, dat dit woord van de overheid aanleiding zal geven tot een actie, die door het woord van de Kerk niet kon worden bewerkt“.

Tot zover ds Landsman.

Ds H. Goedhart, ned. herv. pred. te Middelharnis, schrijft nu in „De Waarheidsvriend“, dat hij vermoedt, dat ds Landsman doelt op Middelharnis, en vervolgt dan:

Inderdaad is er in Middelharnis zulk een samenspreking als boven bedoeld, niet onlangs, maar ruim anderhalf jaar geleden gehouden. Inderdaad werden daar alle predikanten uitgenodigd: de Herv., Geref., Chr. Geref., Geref. Gem., de Remonstrantse en de pastoor der R.K. parochie. Inderdaad mochten daar de kerkelijke ambtsdragers uit de mond der overheid vernemen, dat zij in alles te kort waren geschoten, dat inzonderheid de sterk-orthodox-gereformeerde-bekrompen leer de oorzaak dier tekortschietsing was. De Burgemeester, die deze samenkomst leidde, is lidmaat der Ned. Herv. Kerk, en aanhanger van wat ds Landsman zelf aanduidt als „de nieuwe koers“. Het probleem der ontzuivering, voornamelijk onder de jeugd, werd door niemand der aanwezigen ontkend, door niemand ook voor het eerst onder ogen gezien op die bewuste samenspreking. Een tweede vergadering werd gehouden, waarop door de gezamenlijke kerken werd geconcludeerd, dat ieder in eigen kring en naar eigen levens- overtuiging zou doen, wat er te doen viel.

Het laatste is een meer vernomen geluid. Voor ons zelf denken we aan de boeken van Rudolf van Reest, uit zijn beginperiode, die de omgeving kent, en gewezen heeft op de lijdelijkheid, in huidige of vroegere

door de synode van 1905 in prediking en onderwijs werd vrijgelaten.

Dat zo inderdaad de door de synode van 1905 geschapen situatie was, blijkt bovendien overduidelijk uit een massa andere, onweersprekbare feiten.

Immers ook ná 1905 wordt Lindeboom's hoofdstelling in de Gereformeerde Kerken open en duidelijk en onweersproken geleerd.

Een man als Ds Th. Bos, die aan de zijde van Prof. Lindeboom vooraan stond in de strijd rondom „1905“, schreef ná 1905 woorden als deze: De doop „verzeelt niet wat in ons is..... maar hij verzegt de beloften, aan ons en aan onze kinderen gegeven. Wie zegt, dat de Sacramenten verzegelen wat in ons is, en de waarheid en nuttigheid van den Doop daarvan laat afhangen, wordt Doopersch, en zou veiliger gaan, met den Doop te wachten tot dat voor het aanwezig zijn van de inwendige genade meer bewijzen werden gegeven.....“¹⁰⁾ Uit de omschrijvingen van de belijdenis, catechismus en doopsformulier blijkt volgens Ds Bos „duidelijk genoeg, dat de Gereformeerden naar de Schrift gelooven en belijden dat (in den doop) betekend en verzegeld worden de beloften van het genadeverbond. Dus wat de Heere ons toezegt in het Evangelie. Niet dus wat in ons is, maar wat aan ons toegezegd is“¹¹⁾. En wie de eis stellen „dat ieder die gedoopt zal worden wedergeboren moet zijn, of (zoals de Synoden van 1912/13 dat deden — C. V.) althans van ieder gedoopte ondersteld moet worden wedergeboren te zijn“ leidt volgens Ds Bos aan „misverstand“ of draaft door „in eenzijdige richting“¹²⁾.

In de voorgaande artikelen wezen we er voorts op, dat wat Lindeboom als kern van de sacramentsleer zo ná aan het hart lag, ook ná 1905 door mannen als Ds C. Lindeboom, Ds v. de Vegt, Dr. Zuidema, Ds Feenstra en Ds J. W. de Jager werd voorgestaan en geleerd. En vroeger deden wa hetzelfde ten aanzien van Ds Rietberg, Prof. Vollenhoven, Dr. Sletema, Ds J. H. Spier, Ds Delleman, Ds A. S. Timmer¹³⁾.

En er is evenwel nog meer te noemen.

¹⁰⁾ De Wachter, 14 Jan. 1910.

¹¹⁾ De Wachter, 9 Dec. 1911.

¹²⁾ De Wachter, 16 Aug. 1907.

¹³⁾ Zie „Om de Unica Catholica“ passim.

¹⁾ Acta, art. 149.